

VILKÅR

for

**anmelding, håndtering av bud og
prissetting i
regulerkraftmarkedet
(RKM)**

Gjeldende fra 25.06.2015

Statnett SF

Vilkår for regulerkraftmarkedet

NVE har pålagt Statnett å drive og utvikle et regulerkraftmarked. Statnetts ansvar er hjemlet i § 11 i "Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet" (FoS). Dette dokumentet fastsetter vilkårene for anmelding, håndtering av bud og prissetting i regulerkraftmarkedet. Prisene benyttes for prissetting av reguleringsinngrep i kraftsystemet. Regulerkraftprisene inngår i tillegg sammen med områdepris i elspotmarkedet i avregningen av de balanseansvarliges ubalanser. Her vises det til NVE sin "Forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av nettjenester" og balanseavtalen¹.

Disse vilkårene gjelder fra 25. juni 2015 og erstatter vilkår gjeldende fra 7. mai 2013.

1. Anmelding i regulerkraftmarkedet

- 1.1 Et bud i regulerkraftmarkedet består av et effektkvantum i en eller flere timer til en bestemt pris. En anmelding i regulerkraftmarkedet består av ett eller flere bud.
- 1.2 De enkelte budgiverne kan for hver time anmelde pris/kvantumsbud for opp- og/eller nedregulering. Budene angis per kraftstasjon/kraftstasjonsgruppe eller eventuelt forbrukssted. Statnett fastsetter i samråd med budgiver hvilken inndeling som benyttes.
- 1.3 Anmeldingen skal sendes elektronisk i følge Statnett sin spesifikasjon.
- 1.4 Foreløpige anmeldelser i regulerkraftmarkedet for neste døgn sendes Statnett innen kl. 21.30. Statnett vil, dersom det ved etterfølgende sammenstilling ikke disponeres tilstrekkelige effektreserver, gjøre markedsaktører uten registrert anmelding oppmerksom på at det ikke er mottatt anmelding. Kriteriet for denne oppfølgingen er deltagelse i RKM inneværende døgn eller tilslag i kapasitetsmarkedet RKOM for neste døgn. Nye bud eller korreksjoner av tidligere innsendte bud må være Statnett i hende senest 45 minutter før hver driftstime.

Ved dokumenterbare og relevante tekniske feil har budgivere anledning til å trekke bud senere enn ordinær korreksjonsfrist. Budgiver skal informere Statnett så snart som praktisk mulig dersom gjeldende bud ikke kan effektueres.

Ved vanskelige driftssituasjoner hvor systemansvarlig rekvirerer effektilgang i henhold til FoS, § 12 fjerde ledd, skal anmelding sendes Statnett Landssentral snarest mulig og uten ubegrunnet opphold i samsvar med vedtak fra systemansvarlig.
- 1.5 Kvantum/kvanta for regulering skal anmeldes til spesifiserte priser. Priser skal være heltall delelig med 5.
- 1.6 Laveste anmeldingspris for oppregulering, er nærmeste hele 5 kr over områdepris i elspotmarkedet. Høyeste anmeldingspris for nedregulering, er nærmeste hele 5 kr under områdepris i elspotmarkedet.
- 1.7 Øvre prisgrense for anmelding i regulerkraftmarkedet er 5000 Euro pr. MWh. For omregning til prisgrense i NOK benyttes siste offisielle valutakurs fra Nord Pool Spot.

¹ Avtale om tilgang til engrosmarkedet for elkraft i Norge

- 1.8 Effektkvantum for bud skal ha timeoppløsning med konstant effekt i hver time. Effektkvantum for bud til samme pris kan variere fra time til time. En budgiver som leverer kvartersplaner for sin produksjon kan legge inn bud hvor anmeldt volum er tilgjengelig i ulik grad i de ulike kvarter av timen. Dette gjelder også når et anmeldt volum kun kan aktiveres i sin helhet i et kvarter i aktuell time. Minstekvantum for bud er ordinært 10 MW. For bud som er anmeldt etter vedtak i følge FoS §12 fjerde ledd fastsettes et minstekvantum lavere enn 10 MW, dog minimum 1 MW. Bud med effektkvantum under 10 MW vil ikke inngå i ordinær frekvensregulering.
- 1.9 Minimum varighet for et bud er 1 –en– time. Ved bud med varighet over flere timer, kan budgiver begrense aktiveringstid til et helt timetall. Likeledes kan budgiver fastsette en hviletid mellom hver aktivering av budet. Slike forhold må spesifiseres i anmeldingen.
- 1.10 For at anmeldingen skal være gyldig, må budgiver ha en beredskap som sikrer at reguleringer blir effektuert innen 15 minutter.
- 1.11 Innsendelse av bud i regulerkraftmarkedet medfører en forpliktelse til å kunne levere. Forpliktelser som følge av handel i andre markeder skal derfor ikke begrense budgivers evne til å levere i henhold til tilbudt reguleringsvolum i regulerkraftmarkedet.

2. Håndtering av bud i regulerkraftmarkedet

- 2.1 Regulerkraftbud i andre nordiske land vil bli benyttet på lik linje med bud i det norske regulerkraftmarkedet. Det vil også bli benyttet bud fra områder utenfor Norden og selges regulertjenester ut av Norden ved spesielle systemdriftsbehov.
- 2.2 Ved behov for opp- eller nedregulering skal tilgjengelige bud som hovedregel benyttes i prisrekkefølge.
- 2.3 Når det oppstår systemtekniske problemer under frekvensreguleringen, kan Statnett hoppe over bud i regulerkraftmarkedet etter prisrekkefølge og benytte dyrere reguleringsressurser. Budgivere med bud som blir hoppet over, vil ikke få kompensasjon for dette. De bud som blir hoppet over, blir ansett som ikke tilgjengelige i driftsøyeblikket (strøket midlertidig av listen).
- 2.4 Hvis Statnett p.g.a. systemtekniske behov benytter dyrere reguleringsressurser enn de reguleringer som fastsetter timens regulerkraftpriser, vil budgiver få kompensasjon etter tilbudt pris ved at reguleringen registreres som spesialregulering.
- 2.5 Når et bud aktiveres, skal det reguleres i henhold til anmeldt kvantum i hver time med mindre annet er avtalt, inntil reguleringen avstilles. Tidspunkt for start av regulering og stopp av regulering avtales henholdsvis ved aktivering og avstilling. For aktiverte bud hvor kvantum går til 0 –null– ved et timeskift, skal budgiver sørge for at reguleringen avstilles ved timeskiftet. Alle reguleringer skal avsluttes ved døgnskift hvis ikke annet avtales spesielt.

- 2.6 Statnett kan benytte deler av anmeldt kvantum til en spesifisert pris. I slike tilfeller fastsettes kvantum i samråd med budgiver. De enkelte aggregatenes driftsområder er retningsgivende.
- 2.7 Når det er åpenbart at markedet ikke gir en samfunnsøkonomisk effektiv prissetting innenfor et avgrenset geografisk område, kan systemansvarlig suspendere bud i regulerkraftmarkedet og benytte anmeldt volum til gjeldende elspotpris for området (FoS, § 11). Om driftssituasjonen tillater det, vil Statnett kontakte berørte aktører for å få begrunnelse for budpriser før denne mulighet benyttes. Hvis bestemmelsen benyttes, vil Statnett varsle budgiver per telefon med skriftlig bekreftelse innen rimelig tid.
- 2.8 Dersom godkjente bud ikke er tilgjengelig for regulering når Statnett ber om aktivering, rapporteres dette til NVE som mulig brudd på lydighetsplikten, jfr. Energiloven §6-1.
- 2.9 I spesielle situasjoner (f.eks. en effektbristsituasjon eller situasjoner med mangel på nedreguleringsressurser) kan Statnett inngå avtale med andre systemansvarlige selskaper om kjøp/salg av effekt i god tid før driftstimen. Behovet for slike avtaler er ofte knyttet til regulering av varmekraft. I disse avtalene kan pris og varighet være fastsatt før avtalen trer i kraft.

3. Prissetting i regulerkraftmarkedet

- 3.1 Det reguleres først for å avhjelpe systemtekniske problemer, deretter reguleres det av hensyn til frekvens om dette er nødvendig. Generelt gjelder at det er frekvensreguleringer som fastsetter regulerkraftprisen. Det vil i alle timer fastsettes både nedregulerings- og oppreguleringspris. Regulerkraftprisene prissetter aktiverte frekvensreguleringer og benyttes i tillegg sammen med områdepris i elspotmarkedet i avregningen av de balanseansvarliges ubalanser.
- 3.2 Regulerkraftprisene fastsettes per elspotområde etter at timen er avsluttet. For at en regulering skal bli prisbestemmende, må reguleringen ha vart i mer enn 10 minutter av timen.
- 3.3 Ved oppregulering blir dyreste aktiverte frekvensregulering prisbestemmende, og ved nedregulering blir billigste aktiverte frekvensreguleringpris bestemmende. Områdepris for Elspot benyttes som regulerkraftpris når ingen regulering er foretatt i en eller begge retninger.

Ved frekvensreguleringer i begge retninger i samme time, fastsettes også en dominerende reguleringsretning basert på netto regulert energivolum i timen med mindre opp- og nedreguleringsvolumene er like.

Regulerkraftprisene kan bli fastsatt på grunnlag av reguleringer i andre elspotområder. Dette gjelder også elspotområder i de øvrige nordiske land. Dog gjelder at oppreguleringspris må være høyere eller lik området's elspotpris og nedreguleringspris lavere eller lik området's elspotpris.

Regulerkraftprisene kan også bli fastsatt på grunnlag av kjøp av regulertjenester fra områder utenfor Norden. Ved salg av regulertjenester til områder utenfor Norden, vil de aktuelle aktiverte norske budene bli spesialregulering.

- 3.4 Når det i driftstimen oppstår flaskehals i grenseflaten mot andre elspotområder, vil prisene bestemmes av det siste aktiverte budet i den felles nordiske regulerkraftlisten før flaskehalsen oppstod, eventuelt av reguleringer inne i området når dette gir høyere oppreguleringspris / lavere nedreguleringspris enn i naboområdene.
- 3.5 Regulerkraftprisene i et område kan også bli bestemt av flaskehals i andre elspotområder.

Når det i driftstimen oppstår flaskehals inne i et elspotområde som medfører at bud i et annet område ikke kan aktiveres uten å forverre flaskehalsproblemet, får de to områdene forskjellige regulerkraftpriser. Regulerkraftprisene i området uten flaskehals bestemmes av det siste aktiverte budet i den felles nordiske regulerkraftlisten før flaskehalsen i det andre området oppstod.

Dersom overføring mellom to elspotområder er større enn fastlagt energihandel mellom områdene, og dette skaper flaskehalsproblem inne i det tilstøtende elspotområdet, vil det første elspotområdet få egne regulerkraftpriser. Det reguleres til balanse i henhold til energihandelsplanen.

Tilgrensende elspotområder som påvirker flaskehalsen i samme grad, vil få samme RK-priser.
- 3.6 Når kapasiteten mellom elspotområder reduseres etter at prisen i elspot er fastsatt, blir fastsettingen av regulerkraftpriser basert på den opprinnelige kapasiteten.
- 3.7 Hvis Statnett benytter bud utover normal prisrekkefølge p.g.a. systemtekniske behov inne i et elspotområde, gir dette ingen direkte påvirkning på prisene i Regulerkraftmarkedet.
- 3.8 Ved opp- og nedregulering i samme time skal dominerende retning for aktuelle time baseres på frekvensreguleringer i det nordiske synkrone system i de elspotområder hvor det ikke er flaskehals i nettet på grensen mellom elspotområdene.
- 3.9 Når ikke anmeldt regulerbar produksjon benyttes ved driftsforstyrrelser, prissettes denne produksjonen normalt til områdets regulerkraftpriser (FoS §12). Hvis områdets elspotpris er gunstigere for produsenten, benyttes denne.
- 3.10 Statnett skal informere budgivere om regulerkraftprisene en time etter driftstimens slutt.
- 3.11 Ved overgang fra sommertid til normalt tid fastsettes regulerkraftpriser basert på reguleringer i løpet av 2 timer.
- 3.12 I ekstraordinære situasjoner som omfattende driftsforstyrrelse, force majeure situasjoner, større datasystemproblemer eller lignende som gjør det umulig å fastsette riktige regulerkraftpriser innenfor rimelig tid, vil Statnett fastsette regulerkraftpriser etter beste skjønn. Statnett vil informere om dette så raskt som praktisk mulig. Statnett vil informere på samme måte når normalforhold gjenopprettes.

